

Tilsynserklæring marts 2013

Skolekode: 575013

Jeg er af forældrekrædsen ved Vejen Friskole valgt til at føre tilsyn med at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i Folkeskolen. Tilsynet skal omfatte:

- elevernes standpunkt i fagene: dansk, matematik og engelsk
- om skolens samlede undervisningstilbud svarer til Folkeskolens
- om eleverne får de samme muligheder for en alsidig personlig udvikling og kundskabstilegnelse, som hvis de havde gået i Folkeskolen
- om undervisnings sproget er dansk
- om kvaliteten af de anvendte undervisningsmaterialer står mål med det, der bruges i folkeskolen

Som tilsynsførende må jeg ikke have børn på skolen eller have nær tilknytning til bestyrelse eller personale. Jeg skal besøge skolen mindst én gang om året, og besøget skal have et omfang, der mindst svarer til en skoledag.

Jeg har selv en pædagogisk baggrund, idet jeg er cand.mag. og underviser i dansk, fransk og spansk på Vejen Gymnasium og HF. Jeg har tidligere været studievejleder i gymnasiet i 10 år. Jeg valgte at stoppe som studievejleder for at få mere tid til undervisningen. Jeg har endvidere en master i IT, sprog og læring fra IT-Vest.

Jeg har i år besøgt skolen den 12. og den 14 marts.

Morgensamlingerne handlede begge dage om Skagensmalerne hhv. P.S. Krøyer og Michael Ancher. Der blev fortalt om malerne og om livet på Skagen lige før 1900 i et levende sprog, som også de mindste elever kunne forstå. Samtidig blev der vist mange billeder på storskærm, både kendte og mindre kendte.

0.klasse:

Timen blev indledt med en opsamling på, hvad der var foregået til morgensamlingen. Hvor meget havde eleverne fået ud af fortællingen og billederne? Svarene var fx "Michael Ancher", "ild" og "Marie". Det var tydeligt at nogle af eleverne havde fået meget ud af både billeder og fortælling. Snakken mandede ud i, hvem der havde været i Skagen, og kortet blev rullet ned, så vi kunne se, hvor langt der var fra Vejen til Skagen.

Herefter fik eleverne udleveret en masse små plasticuber i forskellige farver. Den enkelte elev skulle tælle, hvor mange røde kuber der var i hans dyng, og så skulle han farve det samme antal tern røde på et stykke ternet papir. Dernæst de gule, de grønne osv.

Timen sluttede med at 0. klasse 2 og 2 skulle spille x og o med en terning. Der var mange tal i denne time, og eleverne nød tilsyneladende denne blanding af leg og læring.

8.klasse – historie

Historietimen i 8.klasse var meget aktuel, idet klassen netop havde beskæftiget sig med Falklandsøerne og deres tilhørsforhold til Storbritannien under det overordnede emne Commonwealth. Klassen havde i de foregående timer arbejdet med nyere tid, og nu

skulle de så søge oplysninger om en række engelske konger fra Vilhelm Erobreren til Victoria.

Klassen arbejdede meget ihærdigt med emnet, og der var gang i mange I-pads og pc'er. Arbejdet er bl.a. forberedelse til Londonturen som klassen skal på efter påske.

4.- 5. klasse værkstedsundervisning

Eleverne fra 4. og 5. klasse var delt i 3 hold der havde hhv. sløjd, håndarbejde og billedkunst. I **træsløjd** blev der arbejdet med fremstilling af små kasser til ting og sager, plader til at sætte gryder fra på og spånplader, der siden skulle dekoreres med søm og garn. Enkelte elever øvede sig i at bruge en boremaskine til at skrue skrue i et stykke træ.

I **håndarbejde** blev der fremstillet 'ugly dolls'. Og de var ugly – med uens øjne, store munde og skæve næser. Der var mange teknikker at lære i forbindelse med at tegne, klippe, dekorere og sy dukkerne. Bare det at tråde en nål er en stor opgave for nogle. Der skulle også sys på symaskine, så der var gode muligheder for, at de mere erfarne kunne hjælpe de mindre erfarne.

I **billedkunst** arbejdede de med kontraster og abstrakte billeder. Opgaven gik ud på at lave 2 tegninger som stod i kontrast til hinanden. De to billeder skulle så klippes /rives itu og sættes sammen på ny. Herved fremkom der abstrakte billeder med kontraster.

1.klasse – engelsk

Der stod egl. engelsk på skemaet, men 1. klasse var gået sammen med de andre elever fra indskolingen om at dramatisere "Klods

Hans”. Der var masser af energi og engagement i skuespillet, og hvis man ikke lige kunne komme i tanker om, hvad man

skulle sige, var der straks en behjælpelig lærer, der lagde en ordene i munden. Eleverne fungerede tydeligvis godt sammen som gruppe, og alle deltog aktivt som hhv. hovedpersoner og bipersoner.

Timen sluttede med, at eleverne så en professionel opførelse af ”Klods Hans” med dukker på skærmen.

4.klasse – musik

Eleverne fra 4.klasse tumlede rødkindede ind i lokalet efter sneleg i frikvarteret. De var åbenlyst oplagte til en musiktime.

Fra starten lå planen fra timen klar, og den blev skrevet på tavlen:

- Sang
- Nodelære
- Rytmeleg

Der var stor interesse for at vælge sange, og bortset fra at ”Marken er mejet” blev afvist pga. årstiden, var det eleverne, der fik lov. De rytmiske sange er klart nok i højsædet, så der blev sunget Sebastian, Kim Larsen og Natascha. Det er slet ikke nemt at følge med til at synge ”Giv mig Danmark tilbage”, kan jeg hilse og sige.

Nodelæren imponerede mig virkelig. Allerede i 4. klasse har de styr på de helnoder, halvnoder, fjerdedelsnoder og ottendedelsnoder, læreren tegner på tavlen. Ikke nok med det, kryds for og b for, halve toner op og ned og pauser var også kendt stof for de fleste af eleverne.

For at understrege nodeværdierne skulle eleverne til sidst klappe forskellige rytmer som blev skrevet på tavlen. Der blev tegnet di-di-da-noder, og huskereglen er: hotdog brød. Der blev også tegnet sekstendedelsnoder, og så lyder huskereglen: remoulade. Hvem siger det skal være kedeligt at lære noder?

Eleverne viste da også stor interesse for både at klappe de forskellige rytmer i kor og alene.

5.klasse – dansk

I dansktimerne i 5.klasse har alle eleverne Ipads – udlånt fra CFU. Og det var populært. Læreren havde sendt tekst og opgaver til deres Ipads, og der foregik en videndeling om Ipad'ens funktioner på kryds og tværs i klassen fx om dropbox, hvordan lyden kan slås til og fra, hvordan billedet kan frys m.m.

Eleverne havde læst en novelle ”Nr. 56” af Dennis Jürgensen. Selv om der var tale om en længere tekst, havde de også undersøgt Dennis Jürgensens biografi og bibliografi. Der var en del danskfaglige begreber at holde styr på, og det lykkedes rigtigt godt.

Først udspandt der sig en diskussion om, hvilke genrer Dennis Jürgensen bevæger sig i: splatter, gru og gys, kærlighed, horror, science fiction, krimi og fantasy. Eleverne slap ikke af sted med bare at sige navnet på en genre, de skulle også redegøre for, hvad genren dækker over, og det kunne de i 5.klasse.

Dennis Jürgensens biografi gik eleverne noget op i, da han jo er nulevende, og man kan besøge hans hjemmeside. Nogle elever havde også fundet ud af, at han havde en fanklub, hvor man kunne diskutere med andre læsere og få kontakt med forfatteren selv.

Bibliografien var også vigtig, da eleverne kunne læse små resumeer af, hvad hans forskellige værker indeholder. Det er vigtigt ud fra et kort resumé at kunne danne sig et indtryk af en bog, da det jo bl.a. er sådan, man kan finde nye bøger på biblioteket fx, når man læser en bagsidetekst.

Det blev gjort klart for eleverne, at der var et konkret formål med de opgaver, de havde fået.

Jeg er imponeret over de mange danskfaglige begreber, 5.klasse behersker allerede. Nok spiller det en rolle, at klassen er blevet udstyret med Ipads, men den gode forberedelse og engagementet i timen afslørede en danskundervisning, der helt klart skærper elevernes lyst til at læse videre på egen hånd.

6.klasse – matematik

I 6.klasse arbejdede de med hyppighedstabeller med frekvens og pindediagrammer. Eleverne skulle også udregne gennemsnit og beregne sandsynlighed.

Timen før havde de arbejdet med forekomsten af hårfarve i klassen. Der var lavet en optælling, og der var blevet opstillet et pindediagram over de lyshårede, de mørkhårede, de rødhårede de sorthårede og de, der havde leverpostejfarvet hår. Sådan blev det hele lidt mindre abstrakt.

I 6. klasse var de også blevet udstyret med Ipads fra CFU, dog var der kun en Ipad pr 2 elever. Et par af eleverne viste mig, hvordan man smart kunne vælge, om man ville lave pinde-, søjle- eller cirkeldiagrammer.

I den time jeg overværede, arbejdede eleverne med opgaver. De arbejdede sammen 2 og 2, dvs. at de havde rig mulighed for at

diskutere opgaverne og deres løsning. En metode der rummer gode indlæringsmuligheder både for den stærke og den svage elev.

2.klasse – dansk

Jeg husker tydeligt klassen fra sidste år og er opmærksom på, at der er en ret stor spredning i klassen. Det betyder, at der skal være tydelige rammer for det faglige arbejde, og det er der. Det lykkes læreren at få fuldstændig ro efter få minutter. Stavehæfte og dagbog skal ligge på hjørnet af samtlige borde, før kan undervisningen ikke gå i gang. Og det gør de så. En enkelt har glemst stavehæftet, men det problem er hurtigt løst.

Alle skriver datoen 14 / 3 øverst på papiret (klassen er lige begyndt at arbejde med dagbøger, så det med datoen er vigtigt).

Så er der staveord: banan – bananen – bananer osv. Ord der lyder næsten ens, men som staves forskelligt. Ordene bliver læst meget tydeligt. Der bliver gjort særligt opmærksom på 'kineserlyden' i 'bange' og drillevokalerne i 'bestemt' og 'bestille'.

Alle stavebøger lukkes og lægges på hjørnet af bordet, hvorefter en elev samler dem.

Så deles der øvebøger ud til diktat og håndskrift. Nu arbejder eleverne individuelt . Hvis man bliver færdig før tid, kan man arbejde med dagbogen.

Jeg får lov at kigge i en del dagbøger. Det, der slår mig, er elevernes evne til bare at skrive løs med stor fortælleglæde. De fortæller om stort og småt fra skoledagen. Det går igen at fagene er 'sjove'. Legekammerater og kæledyr er også populære emner. En del elever skriver med en usædvanlig stor korrekthed, medens andre i højere grad skriver 'lydskrift' – dog fuldt forståeligt. For

mig er det helt oplagt, at hensigten med disse dagbøger ikke er den samme som med de øvebøger, der træner staveord og diktat. I dagbøgerne handler det om at bruge skriftsproget spontant uden at skulle hæmmes af stavning og grammatik.

Timen præges af disciplin, men der er i lige så høj grad en venlig lærerhånd om skulderen, når bogstaverne driller.

7.klasse – matematik

Klassen arbejdede i den time jeg var der parvis med opgaver i grundbogen. Emnet var 'Rumfang', og snakken gik lystigt om formler for udregning af fx en cylinders rumfang. Det var læreren, der havde dannet parrene, fik jeg siden bekræftet, og det var tydeligt, at der foregik differentieret undervisning, hvor de stærke elever havde en opgave med at hjælpe og forklare for de svagere elever. Grundbogen virkede meget indbydende med farvestrålende illustrationer og interessante og sjove opgaver. Enkelte af eleverne eksperimenterede med, hvor store tal man kunne regne sig frem til på lommeregneren. I denne klasse var det lommeregnerne, der lå på bordet – ikke Ipads og pc'er.

3.klasse – dansk

3.klasse var i gang med 'Læseraketten', og emnet var Nicaragua. Eleverne læser små historier om børn i Nicaragua og får derved et indblik i en dagligdag, der er meget forskellig fra deres egen.

Denne dag havde de læst om Tonio, der arbejder på en losseplads i Managua. Eleverne blev bl.a. bedt om at genfortælle, hvad de havde læst. Det var tydeligt at de var meget optagne af det anderledes børneliv, og i det hele taget det at se anderledes ud. Et par elever i klassen fortalte om deres rødder i hhv. Etiopien og

Benin. Verdenskortet blev rullet ned, så vi alle kunne se, hvor de pågældende lande ligger.

Eleverne viste mig nogle breve og tegninger, de havde lavet med henblik på at sende dem til Tonio, som de havde læst om. Brevene var nogenlunde enslydende, men de var formuleret på et formfuldendt spansk. Imponerende klaret 3.klasse!! (naturligvis med behørig hjælp fra læreren). De breve bliver Tonio glad for.

I slutningen af timen startede eleverne på et nyt projekt. De skulle i grupper finde på og lave regler for en leg. Opgaven lød på, at legen skulle være en fangeleg med dyr og krybskytter. Først var der brainstorming: Hvad skal legen hedde? Hvilke rekvisitter kan komme på tale? Skal der være fælder? Kan man blive befriet? m.m. Så var eleverne klar til at gå i grupper og diskutere og skrive ned. De blev ikke færdige i denne time, men det var planlagt, at der skulle bruges endnu en time på projektet.

Det var åbenlyst for mig, at aktiviteterne i denne time gik ud på at demonstrere, hvor vigtigt det er, at vi kan kommunikere med hinanden. At man kan nedskrive regler, som kan forstås og bruges af andre, at man kan læse om og få indblik i andres livsvilkår, og at man kan kommunikere med mennesker på den anden side af jorden. Eleverne kunne sikkert godt have formuleret sig på engelsk i stedet for spansk, men så vil Tonio garanteret ikke have forstået deres breve.

Konklusion:

Efter 2 dage på Vejen Friskole får man et indblik i den mangfoldighed, der hersker. Det er min klare vurdering, at den samlede undervisning på Vejen Friskole fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. I enkelte fag fx

engelsk (som der undervises i fra 1.klasse), vurderer jeg, at friskolen overgår folkeskolens krav.

I danskfaget er det tydeligt at følge den progression, der foregår fra de første til de sidste skoleår. Der arbejdes med danskfaglige emner og begreber, som vil gavne eleverne i deres fortsatte skolegang.

I 7.klasse bemærkede jeg fx at der hang grammatik-plakater med latinske betegnelser. At disse betegnelser ikke er helt nye for de af eleverne, der fx fortsætter på gymnasiet, er en meget stor fordel. Danskfagligt svarer elevernes standpunkt mindst til det, der kræves i folkeskolen på tilsvarende klassetrin.

Hvad angår engelskundervisningen, er det min vurdering, at den overgår de krav, der stilles i folkeskolen. Legen med farver, billeder, sange og mange andre pædagogiske påfund, som jeg har overværet på Vejen Friskole allerede i 1.klasse, giver eleverne et stort skub fremad. Sprogindlæring skal foregå på et tidspunkt, hvor eleverne, det er sjovt at udtale de nye ord, og hvor de går op i legen uden at tænke nærmere over, at de er i gang med det hårde arbejde, det er at indlære et nyt sprog.

I de ældre klasser på friskolen motiveres elevernes sproginteresser yderligere af ture til hhv. Tyskland og England. Det er mit indtryk, at det kommunikative aspekt vægtes højest i sprogindlæringen. Eleverne er ikke i tvivl om, at det, de lærer, kan og skal bruges.

I matematik er mange af de timer, jeg overværer, timer, hvor eleverne arbejder individuelt eller i par med opgaveløsning. Min vurdering af deres standpunkt er, at de fuldt ud er på højde med tilsvarende årgange i folkeskolen. Der arbejdes seriøst og differentieret så både stærke og svage elever har mulighed for at udvikle sig. Fra mine kolleger på gymnasiet ved jeg, at elever fra

Vejen Friskole er fuldt ud på højde med eleverne fra områdets folkeskoler.

For alle tre fag gælder det, at de undervisningsmaterialer, grundbøger såvel som andet, der benyttes, er materialer, der også bruges i folkeskolen på tilsvarende klassetrin.

Vejen Friskole er en Grundtvig – Koldsk friskole. Det gennemsyrrer hele dagligdagen på skolen. Morgensamlingen for alle elever er et eksempel på dette, men det er også tydeligt i timerne, at der bliver lagt vægt på det talte ord, og på at alle kan komme til orde. Vejen Friskole har et elevråd, som vælges på demokratisk vis. Allerede i de små klasser trænes eleverne i at argumentere for deres holdninger. Klasserne på friskolen er relativt små, hvilket giver mulighed for at tage hånd om den enkelte elev, se den enkeltes muligheder og fremelske de kvaliteter, som hvert enkelt barn besidder. At skolen er så lille, som den er, betyder samtidig, at alle kender alle. Det giver en tryghed og en samhørighedsfølelse. Der er ingen tvivl om at de værdier friskolen sætter i højsædet er uvurderlige for borgere i et frit og demokratisk samfund som det danske.

Undervisningssproget er i alle timer dansk. I sprogtimerne foregår en del af undervisningen dog (heldigvis) på det pågældende sprog.

Sønderskov, den 19.03.13.

Elisabeth Østergaard